

Exerciții aplicate în predarea complementului direct

Se dau textele:

a) *Mi-l amintesc, mic de statură, purtând o pijama albastră.*

(M. Bărbulescu, *Copiii paradisului*)

b) *Dar până atunci na-ți o palmă, ca să îți minte.... Băgata-i în cap vorbele mele?*

(Ion Creangă, *Povestea lui Harap- Alb*)

c) *Și nici una, nici două, haț! Pe ied de gât.*

(I. creangă, *Capra cu trei iezi*)

Cerințe:

1. Subliniază complementele directe din enunțurile de mai sus.

Arată partea de vorbire prin care este exprimat fiecare complement direct.

Stabilește elementul regent pentru fiecare complement direct și partea de vorbire prin care este exprimat fiecare element regent.

Alcătuiește enunțuri în care să folosești alte complemente directe pentru fiecare termen regent de mai sus.

Alcătuiește un enunț în care un complement direct să determine locuțiunea „să îți minte”.

Dacă transformi verbul *amintesc* în reflexivul *îmi amintesc*, mai poate fi acesta un regent pentru un complement direct? De ce?

2. Alcătuiește propoziții în care să ai complemente directe exprimate prin *substantiv cu și fără prepoziție*.

3. Construiește trei propoziții în care *complementele directe* să fie exprimate prin *verbe la infinitiv, gerunziu și supin*.

4. Introdu, într-o propoziție dezvoltată, două sau mai multe complemente directe coordonate, având ca element regent același verb.

5. Subliniază, în exemplele de mai jos, numai verbele la supin cu funcție de complement direct .

E ușor de spus.

Am de scris tema.

Am adus unelte de pescuit.

Ne-a dat de citit.

S-a săturat de umblat.

Iarba este de cosit.

6. Subliniază complementele directe reluate prin formele neaccentuate ale pronumelui personal din exemplele:

L-am felicitat pe prietenul tău.

Am ajutat-o pe mama.

Ceaiul l-am băut tot.

Revista o citesc mai târziu.

Rescrie exemplele cu substantivele prin care sunt exprimate complementele directe în formă nearticulată. Ce observi?, Ce concluzie tragi?

Înlocuiește substantivele comune *pe prietenul* și *pe mama* cu substantive proprii, apoi cu pronume demonstrative.

7. Scrie pe două coloane verbele care pot primi un complement direct și verbele care nu pot primi un complement direct: *a munci, a bea, ascrie, a povesti, a fugi, a pleca, a trăi, a iubi, a urî, a râde, a șede, a lenevi.*

8. În exemplul: *Tata a citit toată ziua.*, verbul *a citit* este tranzitiv chiar dacă nu are un complement direct? Cum probăm asta?

9. Prin schimbarea sensului verbele tranzitive pot deveni intransitive și invers.

Încearcă să alcătuiști enunțuri în care verbele *a sări* și *a ține* să fie, pe rând, verbe tranzitive și verbe intransitive.

10. Alcătuiște enunțuri în care să folosești un *complement direct* și un *subiect* având element regent, pentru fiecare dintre ele, verbul „*a face*”.

11. Verbele *a ploua, a trăsni, a fulgera* sunt *impersonale și intransitive*, însă dacă le-am folosi cu un alt sens ele pot deveni *personale și tranzitive*:

M-a plouat până la piele.

○ Fă și tu la fel cu celelalte două.

Prof. Lenuța GEAMBAȘ

Școala Gimnazială Sarighiol de Deal, jud.Tulcea